

Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, maandag 1 januari 2024 Hoogfeest Heilige Maria, Moeder van God¹

‘Toen de acht dagen voorbij waren.’

In de joodse godsdienst is de achtste dag in het leven van een pasgeboren jongetje van beslissende betekenis. De intimiteit van het gezin wordt nu doorbroken. Er komt iemand van buiten om de jongen te besnijden. Een lichamelijke ritueel dat in alle volken van het Midden-Oosten wordt voltrokken, ook vandaag nog. In vroeger tijden was de naam van het feest van 1 januari: Besnijdenis van de Heer.

Het kind is door dit ritueel, deze lichamelijke ingreep voortaan lid van het verbond van God met zijn volk.

Maar in het gezin van Maria en Jozef was er al bezoek geweest. De herders haastten zich naar Bethlehem en vonden Maria en Jozef en het pasgeboren kind, dat in de kribbe lag. Zij maken bekend wat zij van de engelen over dit kind hebben gehoord. Allen stonden verwonderd.

Maria antwoordt niet op de herderlijke boodschappen.

We hoorden dat overbekende zinnetje:

“Maria bewaarde al deze woorden in haar hart en overwoog ze bij zichzelf”.
De overwegingen van een moeder.

Vandaag vieren wij het hoogfeest van de Maria, Moeder van God.

¹ Numeri 6, 22-27; Galatenbrief 4, 4-7; Lucas 2, 16-21

Zij is meer dan moeder van Jezus of moeder van de Heer. Zij is Moeder van God. Een titel waarover aan het begin van de vijfde eeuw verbeterd is gestreden, gelukkig alleen met woorden, ook al liep het toen op straat wel eens uit de hand en waren er relletjes. Het ging de gelovigen aan het hart. Wat over dit kind gezegd is, is niet minder dan dat de Zoon van God zelf in Hem verschenen is op aarde. Niet met macht en majesteit maar geboren in de marge van de maatschappij, neergelegd in een kribbe, een voederbak van dieren. God verschijnt dus niet volgens ons mensenlijk voorstellingsvermogen met goddelijk vertoon, maar in menselijke kwetsbaarheid wordt Hij geboren. Uit een vrouw, geboren onder de wet, om ons, slaven van de wet, vrij te maken.

De geboorte van Jezus maakt ons tot vrije mensen, niet langer gebukt onder de wet. Die Wet van Mozes, de Tora, was ook bedoeld om een slavenvolk te bevrijden tot dienstbaarheid, tot een humaan bestaan. In de godsdienst van het jodendom lukte dit niet altijd. Volgens menigeen was de Wet het *doel* van het leven en niet het *middel* om in vrijheid en menselijkheid te bestaan.

Heel Jezus' leven dat nu een aanvang neemt, was bevrijdend. Hij bleef, als kind van het verbond, trouw aan de Wet: geen tittel of iota mocht je er volgens Jezus aan veranderen. Aan het kruis zal Hij uitroepen: 'Het is volbracht,' heel de Wet, heel de wil, de bedoeling, het verlossingsplan van zijn Vader. En de evangelist Johannes schrijft zelfs op: het Woord, de Wet, is vlees, is mens geworden.

In onze dagen wordt - gelukkig - vaak gesproken en geschreven over de wet, de grondwet, de rechtstaat, onze grondrechten. Veel mensen zien die bedreigd. Velen zijn bang dat sommigen die naar hun hand willen zetten, om hun doelen te bereiken.

Jezus en zijn gelovigen, zijn geroepen de wet niet te veranderen, maar met heel ons leven in praktijk te brengen, te volbrengen: die wet van bevrijding en verlossing.

Maria doet het ons voor: zij bewaarde al deze woorden in haar hart en overwoog ze bij zichzelf.

Gisteravond kondigde de paus voor dit jaar 2024 een jaar van gebed aan, ter voorbereiding op het heilig Jaar 2025. Een jaar van verinnerlijking, zoals Maria in zichzelf alle woorden van en over haar Zoon overwoog. Moge dit jaar voor ons in dat teken staan, moge zo ons geloof, ons gebed verdiept worden en moge wij met Maria, de Moeder van God, verlore mensen zijn. Amen.